

Delavec izhaja vsak petek
s datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za četrt leta K 8.—.
Reklamna številka 50 vin.
Naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljave na urednitvo in
upravitelstvo
Ljubljana, Šalunburgeva
ulica št. 6. II. nadst.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rekopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo
milimeter vrstica in ak-
cer pri enkratni objav-
i po 85 vinarja, pri trikat-
ni po 80 vinarja, pri šest-
kratni po 75 vin., pri celo-
letnih objavah po 70 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
K 1.— Reklam. so poš-
tine proste. — Nepravilna
na pisma se ne sprejemajo.

Ig. Mihevc:

Dokumenti kovinarskega zedinjevanja.

O priliki Vukovarskega kongresa komunistične stranke smo bili povabljeni tudi zastopniki strokovnih organizacij v Vukovar k strokovni konferenci, ki bi se imela tam vršiti. Po čakanju štirih dni so nam komunisti naznanili, da se strokovna konferenca ne more vršiti, ker oblasti ne dovolijo. Na moje začudenje sem vzel to na znanje in mislil sem si, kako vraga, da političnega kongresa komunistov oblasti niso prepovedale, pač pa strokovno konferenco, za katero bi bilo najmanj povoda. Nato smo se dogovorili s hrvaškimi sodrugi, zastopniki strokovnih organizacij, da se peljemo v Belgrad in tam priredimo konferenco strokovnih organizacij, kar se je tudi zgodilo.

V Belgradu smo se cel dan prerekali, kdo ima pravico prisostvovati na tej konferenci, to pa vsled tega, ker so srbski komunisti na to konferenco naglasi kot zastopnike vse belgrajske profesorje, ki naj bi odločevali o delavskem strokovnem pokretu. Končno smo se zedinili v toliko, da smo dovolili navzočnost le profesorju Sime Markoviću, češ, da naj ostane kot poročevalec „Radničkih novih“. Tudi slovenski komunisti so prišli na to konferenco, ki pa so tudi bili odklonjeni in se konference niso udeležili.

Po tridnevni razpravi se je sestavil odbor, ki naj bi do prihodnjega dne izdelal resolucijo, v ta odbor so bili izvoljeni ss.: Svetozar Delić in Josip Ovčariček za Hrvate, Javo Jakšić in Franjo Raušer za Bosno, Ivan Tokan in Ignacij Mihevc za Slovenijo, Laza Stefanović in Blagoje Bračinac za Srbijo.

Ta odbor je izdelal naročeno resolucijo, ki jo je drugi dan predložil in ki je bila tudi soglasno sprejeta. To resolucijo, ki se je 28. junija t. l. v Belgradu sklenila, smo objavili v sedm delavskih listih, tako, da jo je vsak naš član lahko čital. Menili smo, da smo stopili z zedinjenem na pozitivno pot.

Komaj pa je minilo osem dni, že je prišel iz Belgrada od „Centralnega radniškega sindikalnega veča“ drugi tiskani ferman, ki je postavil sklenjeno resolucijo dne 28. junija v Belgradu na glavo, kakor tudi vse drugo delo. Med tem časom so tudi takozvani čisti komunisti vse zagrebške strokovne organizacije razbili.

S tem je šel naš up po vodi in prišli smo glede zedinjenja do mrtve točke. Mi smo o vsem tem delovanju obvestili naše podružnice in jih prosili, naj nam pošljejo svoje predloge. Vsi predlogi glede oblike organizacije se ujemajo z mnenjem in s sklepi centralnega odbora kovinarjev za Slovenijo razen Kamnika: le podružnica

v Kamniku je poslala od komunistov razposlani predlog neizpremenjen na centralno vodstvo v Ljubljano.

Predlog, ki so ga ljubljanski komunisti razposlali za hrbtom organizacije na kovinarske podružnice, je poln demagogije; iz njega je razvidno, da ga ni nikakoršen strokovnjak, noben kovinar sestavil. To pa, kar je v predlogu navedeno, da bo kovinska industrija v Sloveniji izumrla in da se bo iz Slovenije izselila v Bosno. Komunisti v tem predlogu zahtevajo isto, kakor srbska buržoazija, to je, da se ima v Sloveniji industrijo uničiti in prenesti na Balkan. Naše mnenje je pa nasprotno; mislimo namreč, da moramo ravno v Sloveniji industrijo obdržati in jo še ojačiti, to pa, ker so ji v Sloveniji dani vsi pogoji in pa, ker to miuno potrebujemo, da se materijelno ojačimo, to je pa mogoče le potom industrije. Ako mi tega ne storimo, ostanemo v Sloveniji pastirski narod brez vsake bodočnosti.

Kovinarska organizacija s svojo centralo v Sloveniji se je ustanovila l. 1918, dne 22. decembra, vzela je v svoj okvir ostale avstrijske podružnice po Štajerskem in Koroškem ter ustanovila več novih podružnic na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem.

Na kongresu decembra 1918, ko se je postavil temelj kovinarski organizaciji za Slovenijo, je ta organizacija zadobila vpliv in ugled pri vseh podjetnikih in uradnih. Na tej podlagi je delovala do sedaj in skuša delati tudi še vnaprej!

Že na kovinarskem kongresu l. 1908 ob otvoritvi so bile moje prve besede te, da ne smemo misliti, če smo se danes zbrali v svrhu, da ustanovimo svojo centralo, da mislimo ostati sami svoji, temveč naloga naša naj bo, da se priključimo internacionalni in, da se združimo z ostalim proletariatom v Jugoslaviji! V ta namen smo tudi povabili avstrijski „Metallarbeiter-Verband“, „Savez metalških radnika“ iz Belgrada in pa „Kovinarski savez“ iz Zagreba, ki so bili zastopani po svojih delegatih. Bili smo tedaj uverjeni in odkritosrčni, ter smo računali na solidarnost vseh teh bratskih organizacij. Solidarnost smo pa našli samo pri avstrijskem „Metallarbeiter-Verbandu“ in pri internacionalnem „Metallarbeiter-Bund“ v Stuttgartu. Ne pa pri bratih Srbih!

Avstrijski „Metallarbeiter-Verband“ je izvedel takoj likvidacijo in nam odračunil 22.000 K. Tako je tudi internacionalni „Metallarbeiter-Bund“ sprejel nas v svoje okrilje kot brate in nam je zagotovil po njegovih pravilih v slučaju potrebe pomoč.

Drugače je ravnal z nami srbski „Savez Metalških radnika“!!

Sklicali so Srbi kongres kovinarjev v Savski Brod in tam so nam diktirali zedinjenje, češ, vi v Sloveniji morate likvidirati vse svoje podružnice in pa vaša

centrala i nam šaljiti para! Ker pa delagati iz Slovenije in Hrvatske nismo na to mogli pristati, so nas ozmerjali, da smo Slovenci analfabeti!!! In da se moramo podvreči, ker smo mi Srbi Vas zavojevali! Ker smo na tem kongresu Hrvati in Slovenci situacijo spoznali, smo skupno kongres zapustili.

Brez Hrvatov in brez Slovencev so Srbi zborovali nadalje in ustanovili „Savez Metalških radnika“ za Jugoslavijo in pustili tiskati: Pravila in pravilnik z naslovom: „Savez Metalških radnika u Jugoslaviji“ usvojena na kongresu ujedinjenja 25. i 26. decembra 1919. godine, u Slovanskem Brodu.

Nato so romali srbski sodrugi neprenehoma v Ljubljano in Zagreb, ker pa so uvideli, da se zedinjenje ne da izvršiti po diktaturi, so pričeli organizacije razbijati, najprej v Zagrebu in poizkusili so tudi pri nas v Sloveniji, kar pa se jim dosedaj še ni posrečilo, ter upamo, da se jim tudi vbodoče ne bo!

Z vprašanjem zedinjenja se je vsaka seja centralnega odbora po več ur pečala, iskali smo pota, ki bi vodila do sporazuma, končno smo vse pripravili za celjski kongres, ki se ima vršiti l. in 2. oktobra t. l.

Oglasil sem se, ker me je centralni odbor pooblastil, z referatom o internacionalni, ki ga pa danes odklanjam in opravičeno odklanjam, ker ne maram te odgovornosti nositi, da bi pomagal kovinarsko organizacijo v Sloveniji spojit z ljudmi, ki so vsepoprej nego odkritosrčni. Dokaz temu je, ker pošiljajo svoje emisarje, ki hočejo kovinarsko organizacijo od Bernske zveze odtrgati in tretji internacionalni priključiti. To se hoče tudi v Celju doseči —

Ker je pa za kovinarje eminentnega pomena, da so včlanjeni v internacionalnem „Metallarbeiter-Bundu“, kjer je včlanjenih 20 milijonov delavcev, bi bil vsak, ki bi na to deloval, da bi se mi kovinarji v Sloveniji odtrgali od Berna in se priključili eksperimentalni organizaciji v Moskvi, bil zločinec in kot tak ne maram biti, ker sem se in se bom še v naprej legalnim putem boril za kovinarski proletarijat.

Volitve v konstituantno.

Volitve v ustavodajni zbor (Konstituantno) so razpisane na 28. november t. l. Meščanske kakor tudi proletarske stranke se z vso vnemo pripravljajo nanje. Vsi se zavedajo, da so te volitve zelo važne, in da je konstituenta merodajna, v kateri smeri se bo razvijala mlada država. Predvsem se bo odločilo, ali naj bo ta država federalistična ali centralistična. Kolikor je dosedaj znano bodo za federalistično formo šle v boj Socijalno demokratska, Narodno socijalna, Samostojna kmetjska in klerikalna

stranka. Za centralizem pa komunistična in liberalna (demokratska) stranka.

Težko stališče bodo imele predvsem stranke, ki zagovarjajo centralizem, ki se je do sedaj kaj slabo obnesel. Država s tako različnim ljudstvom kakor je jugoslovansko, se ne da z enega mesta upravljati. Rakove poti naše industrije, ki povzroča veliko brezposelnost med delavstvom, je v glavnem kriv centralizem, kajti v Belgradu za ta vprašanja niso imeli nikoli mnogo zmisla. Res je, da tudi, če bi v takih vprašanjih odločevala ljubljanska vlada, ne bi bilo mnogo bolje, to pa zato, ker so imeli tukaj vlado v rokah klerikalci, ki se boje industrije kakor vrag križa.

V kolikor pa se da posneti iz mnenja ljudskih množic, bodo tisti, ki zagovarjajo politiko centralističnega Belgrada, bo volilnih rezultatih razočarani.

Konstituanta bo odločila tudi vprašanje, kaka forma vladavine se da tej državi, monarhija ali republika. Meščanske stranke bodo glasovale za monarhijo. Sicer so klerikalci takoj po zlomu nekaj bobnali o republiki, takoj pa, ko so prišli v vlado, so pa lepo utihnili. Za republiko bodo glasovale socialistične stranke iz vse Jugoslavije in pa meščansko republikanska stranka v Srbiji. Boj o vseh teh vprašanjih bo zanimiv in se že začel. Dnevnik različnih strank so z volilno kampanjo že pričeli. Osobito ostro je nastopil za avtonomijo »Napreč«, za centralizacijo pa »Slov. Narod«. Kakor se govori, bodo socialisti zahtevali za važna vprašanja referendum. To se pravi, da bo vlada morala o vseh važnih vprašanjih notranje in zunanje politike vprašati ne samo parlament, temveč direktno ljudstvo, ki bo odločilo z glasovnicami. Tak sistem je uvedel dosedaj v Švici, ki je kakor znano najbolj demokratska država na svetu.

Prvi uspeh.

Kakor znano, so se nedavno tega vršile v Trbovljah, Hrastniku itd. volitve v II. skupino rudarske zadruga. Unija slovenskih rudarjev je z ozirom na prizadevanje tovarišev iz komunističnega tabora, prepustila zadrugo brez boja onim, ki so v zadrugo šli. Svoje kandidatne liste je postavila le formalno. In ker se od strani Unije slov. rudarjev ni razvila nikakršna agitacija, se pretežna večina rudarjev volitev sploh ni udeležila. Zaupnikom Unije slov. rudarjev je bilo naravnost ležeče na tem, da pridejo komunisti v zadrugo, da pokažejo, kaj znajo. Za kritiko so imeli časa dovolj, treba jim bilo dati prilike, da se tudi praktično udeležujejo.

No, danes že lahko poročamo, da prizadevanje komunistov ni bilo zastonj. Tekom kratkega časa, odkar je zavlada zaupniški sistem komunistov, so se za bolniško blagajno bratovske skladnice povzeli prispevki za 100 procentov ne da bi se tudi le za en vinar povzemale tudi bolniške podpore!

Ze danes gre po revirjih glas, da so poprej tako grmeči radikalci postali krotki kakor jagnjeta. Rudarji takih »uspehov« seveda niso veseli. Mislimo, da bodo rudarji takih i nenakih razočaranj doživeli še več. In tudi tovariši komunisti se bodo kmalu prepričali, da je med proforski teorijami in praktičnim delom velikanska razlika.

To smo hoteli le konstatirati, brez vsakega drugega namena. Konstatacija pa ni nobeno napadnje, kakor se nam to tako rado podtika. Zabavljanje in delo sta pa dve stvari.

Savez grafičkih radnika u Jugoslaviji.

Pod tem naslovom so se »ujedinili« svoječasno tiskarji Srbije, Vojvodine, Bosne-Hercegovine in Dalmacije. Da ne pozabimo na Črnogorce, tudi tiskarji iz Črne gore so se »ujedinili« v gori označenem »Savezu«, ki ima, to se samoobsebi razume, sedež v Belgradu. Samo tiskarji na Hrvatskem in v Slavoniji ter v Sloveniji niso šli v Belgrad, in kakor vse kaže, je bila njihova sreča, da niso šli, kajti danes bi bili »suhi« kakor cerkvene miši. Tiskarji Vojvodinci, Bosanci, Dalmatinci in Črnogorci so belgrajčanom šli na lim in so novoizvoljenemu belgrajskemu centralnemu odboru ob priliki likvidacije svojih dotedaj avtonomnih organizacij izročili, in sicer: strokovna organizacija tiskarjev v Srbiji 55.030 dinarjev 13 par, (Srbom je bilo seveda lahko izročiti, ker je ostalo itak vse v Belgradu) tiskarji v Bosni so poslali v Belgrad 44 tisoč 200 dinarjev 90 par, to je 176.803 K 60 vin., dalmatinski 6.562 din. 50 par — 26.750 K, Vojvodinci so dali 15.178 din. 75 par — 65.715 K, končno so dali Črnogorci 300 dinarjev, to je 12 tisoč kron.

Vsega skupaj se je torej v rokah belgrajskega odbora tako ujedinjenih tiskarjev nabralo 121.272 dinarjev in 84 par oziroma 485.089 K 36 vin. Razume se, da so Belgrajčani spričo tolikega denarja zvesti svojim načelom takoj uprizorili stavko, za katero so porabili še več kakor pa je znašala nabrana svota, namreč 147.774 dinarjev in 62 par, oziroma 591.098 kron 48 vin.

Ne le ves denar »ujedinjenih« tiskarskih organizacij, ki smo jih zgoraj navedli, so belgrajski praktičarji napravili, ampak vrhutega so še napravili »puf«. Konec štrajkarskega veselja Belgrajčanov je bil ta, da je stavka potom spretnege vodstva istih Belgrajčanov štrajk slavnostno skrahiral v toliko, da je izguba daleč presegala dobiček.

Slišali smo iz ust komunistov že večkrat, da ostanejo vse strokovne organizacije suhe veje, ako se ne »ujedinijo« po belgrajskem vzorcu. Ta slučaj nam pa jasno dokumentira dejstvo, da bi postale res suhe veje, tako, kakor so postale omenjene strokovne organizacije »suhe« veje na »suhem« belgrajskem deblu, ker so zaupali Belgrajčanom svoje težko nastradane groše. Mislimo, da se bodo tiskarji na Hrvatskem, v Slavoniji in v Sloveniji dobro premislili, preden izroče takim gospodarjem vse svoje imetje v denarju in nepremičninah, kakor to od njih in od vseh drugih organizacij zahtevajo belgrajski modrijani.

In potem naj sklicujejo »ujedinjevalnih« kongresov kolikor hočejo. Komur ni ležeče na tem, da se izvede zedinjenje na poštenih podlagi, temveč gleda le na to, kako bi spravil v svojo popolno odvisnost, da ga izkoristi in spravi na kant, pri vsem tem pa na tak eklatanten način dokazuje svojo popolno nesposobnost, ki jo opazamo na belgrajski »šoli«, ta nima pravice učiti in ukazovati drugim. Počakati bo moral, da se mu razgreti možgani nekoliko pomirijo in ohladi, ker šele potem bo dostopen pameti, pa tudi poštenju.

Kakor smo že navedli v zadnji številki, ko smo omenili slučaj belgrajske stroge centralizacije organizacije tiskarjev in posledico take centralizacije, tako tudi danes povemo: kdor v Sloveniji hoče postati »suha veja«, ta naj se »ujedini« in centralizira tako, kakor to hoče Belgrad. Za vsakega pametnega

strokovno organiziranega delavca, ki ne-če postati objekt belgrajske eksploatacije, velja zedinjenje na federativni podlagi z vsem delavstvom Jugoslavije v kolikor stoji na razrednem stališču in ne samo z belgrajskimi komunisti, od katerih se nikakor ne pustimo speljati nekam na uralske gore.

Savez žvižga ...!

Kakor znano, so se popolnoma zedinile pokrajinske strokovne organizacije železničarjev v takozvani »Savez« sabračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije, to je uradni naslov slovenskega nima! In dasi nima našim ljudem razumljivega naslova ta savez, vendar je znano, da je to organizacija železničarjev. Kako ta »Savez« vrši svoje dolžnosti, nam kaže sledeče: Kvoto v znesku 30 vinarjev, ki jo ima ta Savez odračunavati takozvanemu Centralnemu radniškemu sindikalnemu veču v Belgradu in koje ima potem po številu članstva odračunati po 15 vin, dotični pokrajinski strokovni komisiji, ta Savez ne odračunava nič. Strokovna komisija za Slovenijo seveda tudi za leto 1920 ni prejela ničesar od železničarske organizacije. Pa potolažiti se je treba, kajti tudi Centralno radniško sindikalno veče, torej osrednja delavska strokovna komisija v Belgradu tudi še ni prejela vinarja od železničarjev, odkar ta »Savez« obstoja. Kako pozna ta »Savez« svojo dolžnost napram instituciji, pri kateri je priključen nam pove dopis, ki ga je poslal tajnik CRSVJ, Pavlo Pavlovič v Belgradu na tozadevno urgenco tajništvu strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani.

Da se ne bo sumničilo, da se poslužujemo neresnice, navajamo tozadevno besedilo dopisa v originalu. Glas se:

Pokrajinskom Radniškom Sindikalnom Veču — Ljubljana.

Dragi drugovi!

Na Vaše poslednje pismo odgovarjamo Vam sledeče: Centralno Radniško Sindikalno Veče nije jošte ni dosada primilo ni jednoga filira od Saveza Saobraćajnih i Transportnih Radnika i Službenika u Jugoslaviji na ime kvote. Taj Savez je bio neuredjen u plaćanju pre štrajka, a posle štrajka moremo ga čekati za kvotu, jer nije v stanju da je plati, jer nema novaca. Taj Savez duguje CRSVJ, oko 100.000 kruna kvote, a polovina od te sume bi imala da se podeli između pokrajina Bosne, Hrvatske i Slovenačke.

Razume se da CRSVJ, ne može tu polovinu obračunati pomenutim pokrajinama, kad nije od te ogromne sume ni samo još primilo ni filiral... itd.

Torej tudi pred železničarsko stavko in sploh od časa svojega obstoja ta organizacija še nikoli ni odračunala niti vinarja Centr. Rad. Sind. Veču v Belgradu, na katero se zagovorniki centralizma ob vsaki priliki tako radi sklicujejo. Kam spada torej ta Savez? Na to je kratek odgovor — nikamor, zakaj ne tvori nič drugega kakor molzno kravo ljudi Pavičevičeve in Kauričeve sorte.

Razume se, da plačal ta »Savez« ne bo nikoli.

Tako izgleda stroga centralizacija strokovnih organizacij. Ampak vse zastonj, dopovedati si v Belgradu ne dajo. Čudnega ni prav nič, če potem taki »Savezi« dobe jetiko kakor jo je, žal, dobil tudi že Savez železničarjev. Neizkušene roke paž vse pokvarijo. Zato počasi z belgrajskim centralizmom. Za samopom v Sloveniji ima še časa dovolj, če ga bomo hoteli sploh storiti.

Izseljevanje.

Razvoj vsake industrije, tako tudi naše jugoslovanske, je odvisen od znanih pogojev: 1. kapitala; 2. surovin; 3. premoga; 4. gonilnih moči (vodnih sil in drugih); 5. prometnih zvez in 6. delavskih moči. Opaža pa se v zadnjem času, da je izseljevanje spričo naših dezolantnih gospodarskih razmer silno naraslo. Posebno se selijo ljudje v moderno obljubljeno deželo, v Ameriko. Pri tem jih nič ne ovira draga vožnja (do 8000 K), taksa za potni list (1000 K) ter sitnosti in stroški, ki jih imajo zlasti radi vidiranja potnega lista po ameriskem konzulu v Beogradu oz. Zagrebu. Tudi obidejo naši izseljenci vse amerikanske prohibitive predpise glede naseljevanja.

Ako hočemo, da bomo imeli pri industrializaciji svojih dežel, ki sicer počasi, pa vendar stalno napreduje, tudi dovolj delavskih moči na razpolago, bo treba državni upravi poskrbeti, da se izseljevanje omeji. Vrhutega bi lahko veliko storila v tem oziru privatna inicijativa v časopisju in v društvih. Jugoslavija rabi za svoj politični in gospodarski razvoj vse svoje državljane doma.

Tako piše list 'Jugoslovanska borza'. Kapitalisti v Jugoslaviji prihajajo — časi do spoznanja, da je vse njih delo končno odvisno tudi od delavstva. Sicer navedajo vse druge točke prej kakor to, ali tudi tukaj bodo prišli še do spoznanja, da vse nič ne koristi, če imajo še toliko kapitala, surovin in drugega, ako jim bo primanjkovalo izučenih delavcev, se industrija ne bo razširila. Mesto da premišljajo, kako bi odvzeli delavstvu šurni delavnik, bi rajši poskrbeli, da s pametnimi naredbami omogočijo delavstvu življenje. Poleg tega, ki jih mečejo na delavstvo, jim bodo padala nazaj na njihove glave.

Iz strokovne organizacije.

Člane osrednjega društva živilskih delavcev v Ljubljani, Kranju in v Ptuj opozarjamo, da redno vplačujejo tedenske prispevke. Strokovni list 'Delavec' dobe od sedaj naprej samo tisti člani, ki imajo tekoče prispevke plačane — drugače je osrednje društvo preveč oškodovano, to pa vsled tega, ker moramo upravi 'Delavca' sedaj plačevati po 40 vin., lansko leto pa le po 11 vin. Podružnica Ptuj pa prosimo da nam pošlje vsaj eno mesečno razvidnico za prejšnje 3 mesece in obenem, da odbor takoj kontrolira vse članke in izkaznice, do kedar imajo člani vplačane prispevke. — Ljubljanski pivovarniški delavci so na sestanku pri Petanu v petek izvolili deset zaupnikov za vsak oddelk po enega in sicer: Žirovnik Alojz, Rentner Ivan, Kos Franc, Grintal Franc, Babik Ivan, Svigelj Stefan, Jenko Ivan, Dežman Ivan, Pirnat Angela in Novak Franc in ti bodo oblednem tudi prispevke pobirali in odračnavali glavnemu blagajniku Ropretu.

Člane pekovske podružnice v Ljubljani opozarjamo, da se vplačuje prispevke vsak dan dopoldne in popoldne, ob nedeljah pa samo od 9. do 11. ure dopoldne v društvenih prostorih, Seidenburgova ulica št. 6. II. V nedeljo dopoldne je pekovski shod v salonu pri Novem svetu na vrhu. Začetek ob 9. uri.

Mlinarjem cele Slovenije v vednost. Osrednje društvo živilskih delavcev je vložilo na deželno vlado (poverjenstvo za socialno skrb) vlogo za posredovanje glede zahtev, ki jih je zveza industrijcev, odsek mlinških podjetnikov, odklonila. Pogajanja se vrše v kratkem in opozarjamo vse mlinarje, da brez navodil od strani osrednjega društva ne store kake korake, dokler se pri vladi ne vrše pogajanja z zaupniki iz vsega kraja.

Rajhenburg. Naša podružnica Unije slov. rudarjev je imela dne 12. t. m. občni zbor. Po-

držil se je stari odbor. Izvolili smo še dva zaupnika za delavce, ki delajo pri rudniški opekarni za zidno opeko. Ta zaupnika sta ss. Rebernik Ivan in namestnik Zogar Ivan. Odborniki so ss.: Reberšek Alojzij (predsednik), Hlastan Jožef (podpredsednik), Strmak Anton (blagajnik) in odborniki kot zaupniki ss.: Krevel Martin, Fridl Franc, Zvonar Josip, Pribošek Franc, Požun Franc.

Mezdna gibanja.

Mezdno gibanje mizarjev v Mariboru še ni končano. Zaradi tega naj mizarji ne sprejemajo dela v Mariboru.

Mizarji, pozor na Šoštanj! Kdor pri mizarškem mojstru Martinu Lampret v Šoštanju noče delati 12 ur na dan, ga vrže na cesto. To je velika nadutost, ki bi jo morali varuhi zakona zapisati v svoj protokol in ga pozvati po kazenskem paragrafu na odgovornost.

Shodi.

Osrednje društvo stavbinih delavcev podružnica Ljubljana sklicuje na nedeljo dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne društveni shod svojih članov v »Mestnem domu«. Ker je shod važen, je dolžnost vsakega stavbinskega delavca, da se ga udeleži. Odbor.

Za mlinarje v Kranju je shod v nedeljo dopoldne in vsak član naj prinese s seboj društveno izkaznico in se tudi opozarja vse člane, da redno vplačujejo tedenske prispevke.

Shod živilskih delavcev na Jesenicah se vrši v nedeljo popoldne ob 15. uri v hotelu Pošta. Pekovski pomočniki iz Radovljice, Lesc, Bleda itd. naj pridejo na sestanek na Jesenice. Poročevalec iz Ljubljane.

Dopisi.

Celje. V nedeljo, 12. t. m. se je vršil pri nas javen shod kovinarjev. Centralni tajnik s. Svetek je razložil položaj kovinarske organizacije. K točki o zedinjenju je govornik razložil stališče centrale v Ljubljani, ki zagovarja federalistično zedinjenje s široko avtonomijo. Predsednik podružnice v Celju, s. Hrašnik, je razložil v zelo lepem in jedrnatem govoru stališče celiske podružnice h kongresu, ter poudarjal, da odklanja vsako zedinjenje, ki bi ne bilo federalistično. Tozadeven predlog je bil soglasno sprejet. — Več drugih govorikov je obravnavalo lokalne razmere. Shod je pokazal, da se celjski kovinari zavedajo položaja.

Jesenice. V petek 17. t. m. se je vršila seja zaupnikov. Referirala sta ss. Tokan in Svetek iz Ljubljane. Debata se ni razvila, kakor bi bilo potrebno, ker je zbor na predlog Koštrja zaključil razpravo. Nekateri navzoči so se vedli skrajno netaktno, na kar se še povrnemo.

Bistrica v R. Shod, ki ga je priredila tukajšnja podružnica kovinarjev dne 18. t. m. je bil zelo številno obiskan. S. Svetek je pojasnil položaj kovinarjev ter obravnaval točko zedinjenja. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki zagovarja federalistično formo zedinjenja.

Liboje. Podpisani prosimo, da sprejmete sledečo izjavo v Vaš cenjeni list, kot odgovor na nesramne napade naše organizacije v »Rdečem Praporu« št. 30. — V imenu delavstva izjavljamo podpisani, da imamo polno, neomajeno zaupanje v naše prvohoritelje Unije in Strokovne komisije v Celju. Oni so storili vse kar je bilo nim mogoče, da so nam priborili večjo plačo. S stvarnim delom in ne z frazami, po vzgledu komunističnih

farizejev dosegli so še vedno kadar te funkcionarje poklicalo Libojsko delavstvo na pomoč, kar najlepše uspehe. — Komunističnih voditeljev nismo nikdar in jih tudi nikdar ne bomo klicali na pomoč. Želeli bi samo eno, da nas komunisti enkrat za vselej pustijo: frazeriji, ki gojijo vedno in povsodi le neslogo in gorje delavstvu, popolnoma pri miru. Mi smo se nahačali kot socialisti v mezdni bolih, v štrajkih že v letu 1905 kot socialisti, ko so ti ultra komunisti le manipulirali raznim meščanskim strankam. — Podaite se razni Jazbeci in Simčiči, kot plačani farizejski agitatorji v kraje, kjer imate boli zaslepiene ljudi kakor v Libojah. Ne hodite v naše kraje, saj veste, da Vas niti tovariši, ki delajo v tami skupno z Vami ne marajo in želijo tem srečnejšo pot v kraje, kjer shaja delavstvo v sedanih draginih ob neslani vodi in pri ruhih komunističnih frazah, brez vsake stvarnosti. Za delavstvo v Libojah: Avgust Dosedla, s. r., Franc Dosedla, s. r., Franc Kos, s. r. — (Izjavo priobčujemo tako, kakor smo jo prejeli, smo pa mnenja, da je treba ob vseh takih prilikah navedati stvarno suha deistva, brez vsake strasti. — Ured.)

Tedenski pregled.

Boj italijanskih kovinarjev

prehaia h koncu. Zadnje vesti vedo poročati, da pripravlia italijanski ministrski predsednik Giolitti zakon o delavski kontroli nad podjetji. S tem upa, da bo pomiril razburjene množice.

Jadransko vprašanje

se vleče kakor iara kača. Laški imperijalisti nalašč zavlačujejo rešitev in sporazum, ker čakajo, da bo v Ameriki izvolien nov predsednik, ker je sedani baie Jugoslaviji naklonjen. Vrše se sicer pogajanja, kar pa bo le pretveza.

Rusko-angleška pogajanja.

so se po poročilih iz Londona razbila. — Zastopnik sovjetske Rusije Kamenjev dolži v pismu, ki ga je poslal nekemu angleškemu parlamentarcu, angleškega min. predsednika Lloyd-Georgea, da je med celim potekom pogajani deloval na to, a ne pride do sporazuma.

V zadnjem času se je izjavilo več delavskih strank

proti III. internacionali.

Na seji italijanskih delavskih organizacij 11. t. m. v Milanu je predlagal tajnik splošne delavske zveze Deragone dnevni red, v katerem izraža proti diktaturi proletariata in proti boljševiškim tendencam. Dnevni red je bil sprejet z veliko večino, dočim je propadel dnevni red, ki ga je predlagala socialistična stranka. Poročila iz Londona navedajo tudi, da se je izvrševalni odbor angleške delavske stranke (Labour Party) izjavil proti diktaturi proletariata in proti III. internacionali.

Nemški neodvisni socialisti

so odposlali v Rusijo soodr. Dittmanna z nalogo, da preštudira položaj. Pred kratkim se je vrnil, ter napisal več člankov, katere prinaša tudi dunajska »Arbeiterzeitung«. Dittmann je v teh člankih podal uničujočo kritiko nad razmerami v Rusiji. Predavanja, ki jih prireja širom Nemčije, so povzročila, da se je večina organizacij neodvisnih socialistov izjavila proti III. internacionali.

Slovenci v Ameriki

so užaloščeni radi odhoda s. Etbina Kristana, ki je kakor smo poročali, že prišel v Ljubljano. Dnevnik »Prosveta«, ki izhaja v Chicagi, piše ob priliki njegovega odhoda v daljšem članku, kako so različni klerikalni in liberalni elementi preganiali sodr. E. K. samo zato, ker se je neustrašeno boril za delavske pravice. Naznanih so ga policiji, ki ga je preganjala. Snovali so cele zarote, ki so imele namen, da ga umore. Umoriti so ga skušali na več shodih, pripravljene so imeli revolverje. v Chicagi so ga dvakrat napadli. Ti kapitalistični tolovaji so mu ob tej priliki zlomili roko, ter zbili nekaj zob.

Gospodarstvo.

Cene čaja, kave in riža so na Holandskem v zadnjem času zelo padle. Posebno ponujajo velike količine riža za 20 hol. goldinarjev 1 cent. Čaj in kavo dajejo pa vsakemu pol libre po vrhu, kdor kupi za en hol. goldinar blaga.

Za izdelovanje sukna v Sloveniji. Posebnemu strokovnjaku je poverjena naloga, da napravi načrt za predilnice sukna v Sloveniji. Proračunano je, da bi bilo okrog 150 milijonov kron, potrebne sirovine bi stale 120 milijonov in obratni stroški 60 milijonov kron. Tvorilnice bi se sezidale v Medvodah. Sirovin, ki jih sedaj za nizko ceno izvažamo v inozemstvo, imamo v Jugoslaviji dovolj. Če računamo, da 13 milijonov prebivalcev naše države potrebuje vsako leto najmanj 40 milijonov metrov tkanega blaga, katerega meter stane povprečno 200 kron, potem damo vsako leto za 70 milijard kron tujcu samo za obleko. Zakaj bi ne ostale te milijarde doma?

Zadružništvo se pri nas precej lepo razvija. Konzumno društvo za Slovenijo bo letos v svojih 36 prodajalnah prodalo za 50 milijonov blaga. Nakupovalna zadruga, ki preskrbuje vse konsumne stvari, bo pa imela že prvo leto za več sto milijonov kron prometa. Sedaj snujejo vse te različne organizacije svojo banko, ki se bo imenovala, Zadružna banka, ki si je nadala nalogo, zbirati večja denarna sredstva, ki bodo financirala vse konzumne zadruge itd. Banka bo pričela ustanavljati tudi produktivne zadruge. Delnice so naprodaj po 400 K, ki so namenjene pred vsem delavskemu sloju. Vpisuje se pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5. Čas za podpisovanje je do 10. oktobra t. l.

Razno.

Prepoved nočnega dela v pekovski in kolačarski obrti traja od 21. ure zvečer do 4. ure zjutraj poleti in do 5. ure pozimi. Za poletni čas se smatra od 1. maja do zadnjega septembra. Po tej prepovedi so izvzeta pripravljala opravila (kvas, kuhanje pečij) v toliko, da se sme pričeti eno meso in pol pred začetkom skupnega dela. Za ta dela pa je uporabljati le nezogibno potrebno število delavskih oseb, ki se morajo tedensko menjavati. Izključeni so vajenci, mladostne pomožne delavne osebe in delavke. Ta naredba je bila objavljena v št. 99. Uradnega lista z dne 27. avgusta 1920 in je stopila takoj v veljavo z dnem razglasitve. Ker pa nekateri obrati kljub tej prepovedi delajo ob prepovedanih nočnih urah, se opozarja, da bodo kompetentne oblasti strogo postopale proti kršitvi in tem primerno kaznovale. Nekateri mojstri so mnenja, da sami smejo delati ali tudi zanje velja prepoved isto kot za ostalo uslužbenstvo. Prestopki se kaznujejo do 1000 kron ali z zapornim do 3 mesecev in pri postopkih prestopkih odtegne obrtna pravica.

Iz kemične tovarne v Mostah. V tovarnah so povsod tudi ljudje, ki jim je najsrčnejša želja, da se organizacija razbije. V naši tovarni je tak mož obratovodja g. S. Izpočetka, ko se je vrnil, je imel pri nas slaba tla. Zato je skušal pridobiti

delavstvo zase, kar se mu je tudi posrečilo. Neke je delavstvo hujškal na svoje kolege v pisarni, na kar ga je gospod ravnatelj odpustil iz službe. Tu pa se je delavstvo zavzelo zanj. Ravnatelj se je vdal; takoj pa je g. S., ko je bil zopet v tovarni začel kazati delavstvu rozičke. Naj nikar ne misli, da so še tisti časi, ko je dal jaušnice ruskim vojnim ujetnikom in jih obesal na kol. Mož naj bo pameten, če hoče, ali pa prikremo odkrit boj, ki mu ne bo prijeten. Delavstvo naj se pa zaveda, da bi taka gospoda še vse drugače postopala z njim, če ne bi bilo organizirano v svoji strokovni organizaciji. — Več zavednih delavcev.

Popravek. V št. 37 »Delavca« pod naslovom mezdna gibanja v Ljubljani v sedmi vrsti stoji 31. julija je pri tvrdki Sonnenberg delavstvo stopilo v stavko. Pravilno je: 17. avgusta stopilo v stavko. Isti da so tudi rudarji pri Schützu stopili v stavko.

Radi griže. »Večerni list« poroča, da je klerikalna organizacija v Prevaljah prenehala poslovati radi — griže. Menimo, da bodo polagoma vse klerikalne organizacije dobile grižo.

Obrtno nadzorništvo v Celju. Na novo ustanovljeno obrtno nadzorništvo v Celju razpisuje nastopni službi: 1. Za praktikanca ali praktikantinja pisarne s 1500 dinarjev letne plače in 20 dinarjev dnevne doklade, za ženo in vsakega otroka posebej še po en dinar dnevno; 2. za slugo s 1000 dinarjev letne plače in 12 dinarji in 50 par dnevne doklade, za ženo in vsakega otroka posebej po en dinar dnevno. — Prednost gre kompetentom, ki imajo prakso v tvorniškem obratovanju ter dokažejo zmožnost v samostojnem konceptu. Kolkovane prošnje, opremljene z dokazili o česedenjem službovanju, je predložiti najpozneje do dne 30. septembra 1920 pri obrtnem nadzorništvu v Celju. — Inž. A. Dejak, obrt. nad. — Inteligentnim strokovno organiziranim delavcem priporočamo, da se potegujejo za te službe.

Celje. V naši cinkarni imamo še vedno uradništvo, katero je med vojno znalo tako lepo postopati z delavstvom. Ako je bil kdo utrujen in ni hotel delati čez uro, brž so ga spoznali za pijanega in hajki ž njim v barake in streliške jarke. Obljubovali so nam klofute in klofutali bi nas bili, ako bi imeli dosti poguma, smilili se jim nismo. Oni menda mislijo, da smo mi vse to pozabili, ali zelo se motijo. Te dni je neki delavec prišel v pisarno, mislil pa je, da se nahaja v čevljarški delavnici. Gospod paznik je bil strašno užaljen, ker se je delavec pozabil odkriti. Naj le potrpi, kadar se bo on poboljšal, se bomo mi tudi. Ako ne bo slabega ravnanja kmalu konec, bomo primorani to drugače povedati. — Delavci.

V Celju v tovarni Westen je umrl sodr. Krautberger Ludovik. Bil je čez eno leto bolan in na nogi amputiran. Njegov pogreb se je vršil z nagrobnim govorom sodr. Korena dne 6. septembra 1920. ob veliki udeležbi delavstva. Umrl je bil zvest sodrug strokovne in politične organizacije. Zemlja mu bodi lahka! — Žalostni stariši.

Šoštanj. V usnjarni g. Vošnjaka je dne 26. avgusta t. l. zagrabil gonilni jermen delavca Blaža Zalesnika. Posledica tega je bila, da je Zalesnik drugi dan v celjski bolnišnici umrl. Zapušča ženo in šest otrok. — Pričakujemo, da bo obrtno nadzorništvo v Celju dognalo, kako je bila mogoča taka nesreča.

Neumnost in ciganka. V Hrašniku je v torek okoli poldneva prišla ciganka k rudarjevi ženi C. Povpraševala je o raznih stvareh. Izvedela je končno, da ima ta žena 1600 K denarja. Začela

je potem pripovedovati razne grozne stvari in ji je prerokovala, da bo pogubljena, ako ne da za eno egiptovsko mašo. Razbila je tudi jajce, v katerem je menda bilo nekaj kosti in lasje. Žena je seve mislila, da je že v peklu. Po rešitvi vprašajoča, ji je računala ciganka 2500 K. Ker pa žena ni imela v gotovini toliko, ji da 1600 K v gotovini in še dva prstana v vrednosti 900 K, češ da mora nesti ta o polnoči na pokopališče in tamkaj razne molitve opraviti. Pred odhodom je še zablčala ženi, da ne sme dva dni svojemu možu v tem nič povedati. Tako je tudi storila. Orožništvo je bilo komaj v petek obveščeno o tej slepariji, katere žrtev je ubogi rudar. Rudarje pa opozarjamo, da je njih dolžnost, da pouče svoje žene, da ne bodo verjele takim vražam. Saj čudno ni, da je tako, ker so razni sedaj najboljši komunisti agitirali za razne pohode ob nedeljah k maši z rudarsko godbo in zastavo, češ, bomo pridobili kmete in menda tudi ciganke.

Obvestila.

Izključitev člana iz strokovne organizacije.

Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok je v seji dne 22. t. m. soglasno sklenilo na predlog ljubljanske podružnice izključitev g. Viktora Koleča (članska št. 915, Ljubljana) iz organizacije. Imenovani je izključen po § 7. odstavku 3. društvenih pravil. Zoper ta sklep je dovoljena britožba na društveni občni zbor (pokrajinski kongres). Funkcionarjem in članom kovinske organizacije sporočamo to v vednost.

Osrednji odbor.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

COSULICH-LINE = TRST-NEW-YORK =

Odplov parnikov iz Trsta:

8. oktobra	PRESIDENT WILSON
16. oktobra	BELVEDERE
31. oktobra	ARGENTINA
8. novembra	COLUMBIA

Odhod od Ljubljane 3 dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciškanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županištva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.